

**VESTERLUND
GRUNDEJER
FORENING
1917 – 1967**

50



Vesterlund Gård 1917

1917-1967

Dette lille skrift er udgivet i anledning af Vesterlund Grundejerforenings 50 års jubilæum.

Bestyrelsen har fundet det rigtigt at udsende dette jubilæumsskrift, der fortæller om foreningens historie gennem 50 år.

Mange gamle medlemmer vil her blive mindet om noget, de selv har oplevet, idet 25 års jubilæumsskriftet på mange områder er blevet direkte citeret. Nye medlemmer vil her i korte træk få et indblik i foreningens historie i de forløbne år.

50

1917-1967

I årene omkring første verdenskrig, da spørgsmålet om ferie først rigtig blev aktuelt, og penge-tilgængeligheden blandt folk samtidig var ret betydelig, blev der rundt om i befolkningen rejst det spørgsmål, om det ikke var muligt, at folk selv kunne få billig jord, hvor de kunne tilbringe deres ferie sammen med familien, men for manges vedkommende var det måske også ønsket om, at de på en nem måde kunne blive medejere af den danske jord. Som følge deraf opstod der i en forholdsvis kort tid en del spekulationsforetagender, hvor entreprenante folk så deres fordel i at opkøbe jord rundt omkring i landet for at udstykke og videresælge den til eventuelle liebhavere, enten privat eller ved dannelse af grundejerforeninger.

Særlig i hovedstaden voksede sådanne foreninger frem i ly af store udstillingsvinduer med store farvelagte parcelkort og gratis uddeling af smukke, illustrerede prospekter. Det var særlig den jyske jord, som var eftertragtet. Ofte gik det galt, idet disse foreninger, skønt der blev solgt mængder af grunde, blev lukket i løbet af et par år. Det hele var ikke fuldt juridisk underbygget, og mange blev bedraget for både jord og penge.

Midt i denne bevægede tid, den 4. september 1917 kl. 5 eftermiddag, blev der på overretssagfører Åge Madsens kontor i København afholdt et møde angående dannelsen af en forening med det formål at afkøbe Åge Madsens nylig erhvervede ejendom »Vesterlund« ved Silkeborg.

Med sagfører G. Thomas som dirigent blev foreningen dannet, og den blev straks holdt over døben og kom til at hedde »Vesterlund Grundejer-, Jagt- og Fiskeriforening«, og der fremlagdes udkast til love for foreningen, og i henhold til de således vedtagne loves paragraf 11 foretog man derefter valg af bestyrelsen, som kom til at bestå af 5 medlemmer med rentier Ingwersen som formand.

Overretssagfører Åge Madsen fremlagde derefter udkast til købekontrakt indeholdende de vilkår, på hvilke han erklærede sig villig til at overdrage ejendommen til foreningen for en købesum af 75.000 kr., og den nyvalgte bestyrelse blev bemyndiget til at underskrive købekontrakten samt de øvrige dokumenter vedr. købet.

Derpå hævdes dette for foreningen så betydningsfulde møde.

Som meget typisk for den tid skal lige nævnes, at af de 8 personer, som dannede forening og bestyrelse, og som købte ejendommen »Vesterlund«, var kun de 3 virkelige medlemmer af foreningen,



Risbøgen ved søstien 1917



Hovedvejen 1942

medens de andre 5 ikke var eller siden blev medlemmer. Det var en omgåelse af paragraf 4 i de love, som de selv lige havde været med til at vedtage.

Her følger et citat fra et lille hæfte med illustrationer, som blev udgivet for at hverve købere til grundene.

»En lille halv mil syd for Silkeborg ligger ejendommen »Vesterlund« mod vest stødende op til den store, smukke Vesterskov, mod syd i en længde af ca. 2000 alen grænsende til den fiskerige Thorsø, hvis bredder dannes af høje bakker, bevoksede med skove med mange højdepunkter, hvorfra der oven over skovtoppen haves vid udsigt over Silkeborgens henrivende landskab.

Selve ejendommen »Vesterlund« har et areal på ca. 55 tønder land med et meget kuperet terræn, hvis højeste punkt er 185 fod, og rigt vekslende landskab: skov, lynghede, eng m.m. Der er meget vildt på ejendommen og i Thorsø stor fiskerigdom.

Til den skønhed som ejendommen og dens omgivelser besidder, såvel som til jagten på ejendommen og fiskeriet i Thorsø er der nu åbnet adgang for en større kreds, idet der under navnet »Vesterlund Grundejer-Jagt- og Fiskeriforening« (ved Silkeborg) er dannet en forening, med det formål at udstykke den i parceller, der overdrages medlemmerne på billige vilkår, og som endvidere regulerer jagt- og fiskerettighederne samt mulig erhverver sådanne rettigheder over andre tilstødende ejendomme.

Efter den lagte plan bliver der i alt 110 parceller, hver altså på ca. 7000 kvadratalen, og der kan i foreningen optages et lignende antal medlemmer, dog således at et medlem kan være ejer af flere parceller.

Ved indmeldelsen betales for hver parcel et indskud af 10 kr. Årlig betales en ydelse af 7 pct. af købesummen, der er 10 øre pr. kvadratalen af parcelens bruttoareal.

Ovenstående er citat fra et reklameskrift, som blev udgivet efter foreningens start og formodentlig uddelt blandt venner og bekendte.

Videre står der: »Det er således meget favorable vilkår, parcellerne tilbydes på, og enhver, der ønsker at sikre sig en parcel til at opholde sig på i sin ferie og til jagt og fiskeri, bør snarest indmelde sig i foreningen.«

Efter godt et års forløb afholdtes det første bestyrelsesmøde den 10. december 1918. På dette møde oplyste formanden, at der allerede var solgt

76 grunde. På det efterfølgende bestyrelsesmøde den 27. februar 1919 oplyste formanden, at der yderligere var solgt 14 grunde, således at der ialt var solgt 90 grunde.

Hermed var vistnok maksimum nået. På de efterfølgende møder påbegyndtes behandlingen af restancesager, og disse steg i en uhyggelig grad i de kommende 2 år.

Bestyrelsen udskiftedes, således at den efterhånden kom til at bestå af medlemmer med grund, og på generalforsamlingen den 5. maj 1922 blev tømrermester P. Hansen valgt til formand i stedet for rentier Ingwersen, og året derefter blev snedkermester A. Rønager valgt til bogholder i stedet for sagfører Thomas.

På daværende tidspunkt var foreningens stilling således, at der foruden mange prioritetsrenter også skyldtes flere tusinde kroner i skat, og arealerne var udlagt til udpantning. Dertil kommer, at af de oprindelige 90 medlemmer var der ikke flere end ca. 20, som rettidigt betalte deres terminsydelser. Det blev et stort og svært arbejde, der forestod den nye bestyrelse, og for at undgå den skrappe retsforfølgning blev der i de følgende år udsendt et utal af henstillinger, opfordringer og rykkerbreve til de medlemmer, som var i restance, og hvoraf nogle skyldte indtil 700 kr. At der også hos nogle fandtes en vis naivitet om de faktiske forhold fremgår af, at bogholderen fik flere anmodninger om henstand med »havelejen«.

Men foruden restancerne forelå der også mange andre opgaver, som skulle løses, om det overhovedet skulle lykkes at føre foreningen frelst gennem krisen. Der var spørgsmålet om forbedring af vejen fra Virklund, idet denne overvejende bestod af bundløst sand. Ved en del forhandlinger med sogneråd, amtsråd og ved åsteds møder opnåedes endelig en forbedring af vejen, dog måtte foreningen betale 8/12 af omkostningerne. På grundene blev endvidere udgravet og anlagt den på parcelkortet viste ringvej, og flere af de nødvendige stier blev anlagt. Der blev også gravet og stensat en 25 alen dyb brønd med pumpe midt på grundene, og en fornyet afmærkning af alle parcellerne med lærketræspæle blev foretaget af landmåleren, og meget andet forefaldende arbejde blev udført.

Men for at komme ud af den til stadighed trykkende gæld blev der blandt bestyrelsens medlemmer nedsat et 3-mands forretningsudvalg, som skulle indlede forhandlinger med prioritethaveren om lettelse for foreningen. Udvalget kom til at bestå af tømrermester P. Hansen, handelschef S.



Parti fra kiosken

Lyngbak og bogholderen, snedkermester A. Rønager.

Efter mange besværlige og ikke lige behagelige forhandlinger med kaptajn J. Brock, som nu repræsenterede 1. prioriteten, opnåedes dog endelig en overenskomst, som gik ud på følgende: Kreditor kvitterede for alle på obligationen skyldige renter, den på grundene hvilende grundafgift blev nedskrevet med 40 pct., eller ialt ca. kr. 15.000, og obligationens pålydende blev nedskrevet med ca. kr. 35.000, dog således at foreningens usolgte arealer, ialt 399.920 kvadratalen overtoges til en pris af 4 øre pr. kvadratalen, som først skulle forrentes, efterhånden som parcellerne blev solgt. Kreditor gik endvidere ind på at yde et årligt tilskud på 200 kr. til hjælp til dækning af skatter for de usolgte arealer. Samtidig opnåedes med kreditor en særoverenskomst, der bestemte, at foreningen kunne udstede skøder til medlemmerne uden yderligere udbetaling. Denne sidste overenskomst blev udvidet til, at alt salg af grunde for fremtiden kun skulle foregå ved udstedelse af skøde straks.

Efter denne ordning gik foreningen lysere tider i møde. Bestyrelsen fik travlt med at udstede de 50-60 skøder til medlemmerne, som efter megen møje var blevet samlet igen. Restancerne blev indgivet til retslig inkassation, hvorved der indkom ca. kr. 1300, og derefter foretoges en udrensning af de medlemmer, som ikke fik betalt deres gæld. Men Rom blev ikke bygget på én dag, og der hengik endnu flere år, inden der kom helt ro i foreningslivet, og derfor fandt bestyrelsen, at det ville være formålstjenligt, om foreningens hjemsted, som iflg. lovene var København, blev forlagt til Silkeborg. Over halvdelen af grundene tilhørte ganske vist københavnere, men man gik ud fra, at fortsat salg af grunde lettere lod sig gøre ved at flytte foreningens hjemsted til Silkeborg, ligesom det også kunne formindske administrationsomkostningerne. Efter en henvendelse til købmand L. Larsen og viceskoleinspektør M. H. Thau samt snedkermester Mathiesen om at fortsætte arbejdet blev de to førstnævnte herrer efter bestyrelsens forslag på generalforsamlingen i august 1927 valgt som henholdsvis formand og bogholder og dannede tillige med snedkermester Mathiesen forretningsudvalget.

På daværende tidspunkt var foreningens medlemstal steget til 68.

Det viste sig snart, at det var en klog foranstaltning at flytte ledelsen til Silkeborg. I de nærmest



Udsigt mod Virklund



»Slugten«

påfølgende år blev der nemlig solgt en hel del grunde, og vejspørgsmålet blev påny aktuelt. Der blev holdt mange møder om denne sag. Bl. a. indkaldte Them sogneråd til et møde i Virklund forsamlingshus, hvor amtsvejnspektøren, skovrideren og lodsejerne var tilsagt. Mødet resulterede i en overenskomst, hvorefter Virklund-Vesterlund-vejen skulle afdrænes og grundforbedres. Vesterlund skulle betale 5/12 af udgifterne. Vejen er derefter blevet fortrinlig, hvilket har haft stor betydning for foreningens udvikling. I denne forbindelse skal lige anføres, at der i oktober måned 1928 blev sammenkaldt til »hoveriarbejde« på vejen gennem parcellerne, idet bestyrelsen samt en del stedlige medlemmer og 2 spand heste mødte frem og uden vederlag arbejdede fra sol stod op, til den gik ned, med at køre grus på vejen.

Af andre forbedringer skal desuden bemærkes, at den på parcel 6 værende brønd blev uddybet og stensat, og der opsattes en ny pumpe. Ligeledes blev der anlagt 3 badesteder med badebroer og sikringstove langs søbredden, og her udfolder der sig om sommeren et herligt badeliv af både ældre og yngre.

Foruden den langs søen anlagte promenadesti blev der tillige i årenes løb anlagt en del 2 meter brede stier på de steder af grundene, hvor det var formålstjenligt. Den 9. april 1939 blev en mærkedag i foreningens historie, idet der blev afholdt ekstraordinær generalforsamling på Hotel Dania. Her blev det vedtaget, at foreningen skulle afkøbe kreditors obligation, som var på kr. 12.000, for kr. 4.000. Dertil kom, at foreningen afkøbte prioritethavernes udestående fordringer på forskellige grunde, ialt kr. 2.418, hvilket tilsammen udgjorde kr. 6.418. Til gengæld fik foreningen fuld ejendomsret over 22 grunde.

I den anledning blev bestyrelsen bemyndiget til at optage et banklån på kr. 6.000, hvilket igen havde til følge, at medlemmerne blev pålagt ekstra administrationsbidrag, indtil ovennævnte lån var helt afviklet, hvilket allerede var sket pr. juni termin 1942.

Tiden gik, og i 1941 udtrådte købmand L. Larsen og viceskoleinspektør M. H. Thau efter mange års godt arbejde af bestyrelsen. Som formand valgtes forretningsbestyrer J. Nørregaard Frøelund, der allerede havde siddet i bestyrelsen siden 1937 sammen med bogholder N. K. Jensen-Haarup, der da blev foreningens bogholder. Den nuværende bestyrelse består endvidere af sadelmager

Nielsen, fornikler Sandberg og bankassistent Vesterkov Petersen.

I 1942 blev der ved byvejen på parcel 95 gravet og stensat en 25 alen dyb brønd, hvilket havde til formål at fremme salget af hedeparcellerne, og dette er i høj grad lykkedes, idet der blev solgt 6 af disse grunde.

Foreningens status pr. 1942 var så god som aldrig tidligere og med 96 medlemmer, 55 grunde bebyggede og kun 15 usolgte grunde tilbage.

Foreningens grunde bogført til	kr. 5.000,00
Beholdning af obligationer	kr. 8.180,94
Kasse-, bank- og girobeholdning . .	kr. 2.462,64
Diverse	kr. 94,04

Ialt	kr. 15.737,62
--------------	---------------

Sådan var situationen ved 25 års jubilæet. En ret anselig formue på dette tidspunkt. Men i 1952 blev vejen fra Virklund til Vesterlund reguleret og asfalteret, og her måtte Vesterlund som sin andel betale ca. kr. 7.000.

Bestemmelsen om godkendelsespåtegning af skøder kom i 1943 og blev ret hurtigt tinglyst på alle parceller.

Et gammelt løfte om en brønd på de nordøstlige parceller blev indfriet i 1958. Det viste sig imidlertid at blive en meget bekostelig affære, idet der måtte en meget dyb boring til, og den kom aldrig til at give tilstrækkeligt med vand. Den blev da heller aldrig brugt ret meget. I dag er den helt nedlagt og overflødig.

Ved generalforsamlingen i 1959 blev der nedsat et udvalg, som skulle forsøge at få dannet en elforening for Vesterlund-området. Dette lykkedes imidlertid ikke, idet tilslutningen var alt for lille. Men interessen var vakt, og da Them sogns elforsyning i 1962 trak en hovedledning langs hovedvej og ringvej, faldt tilmeldingerne slag i slag.

Ved 40 års jubilæet blev fhv. skoleinspektør M. H. Thau og nu afdøde snedkermester Chr. Mathiesen udnævnt til æresmedlemmer som tak for deres store arbejde for Vesterlund. I forvejen havde foreningen et æresmedlem, nemlig fhv. assurandør L. Larsen.

Den forrige formand, bogtrykker Chas. Stecher, tog i 1960 initiativet til en modernisering af foreningens love, og samtidig blev navnet ændret til »Vesterlund Grundejerforening«, idet man fandt, at dette med jagt og fiskeri var en overflødig passus. Alle foreningens medlemmer har ret til lystfiskeri i Thorsø (det sker da også tit, at en får en



Ringvejens udkørsel

gedde på krogen), men al jagt i Vesterlund er som bekendt forbudt.

Den nuværende bestyrelse tog for tre år siden initiativet til at få vand udlagt til grundene, men da Virklund Vandværk forlangte mindst 50 medlemmer tilsluttet, måtte man opgive, da det viste sig at være umuligt at få tilslutning nok. Men ved et møde året efter bad malermester Henriksen den samlede bestyrelse om tilladelse til at prøve endnu en gang, dette vedtoges, og et nyt forsøg gav denne gang så stor tilslutning, at vandværket kunne godkende os som medlemmer og allerede samme år i pinsen 1965 var de første haner tilsluttet og i dag har vi vor formand Johs. Pedersen siddende som revisor for vandværkets regnskab, dette valg blev gennemført ved sidste generalforsamling med henblik på et snævrere samarbejde.

Foreningen har nu kun én parcel tilbage, som man ikke ønsker solgt foreløbig. Næsten alle parceller er i dag bebygget. Mange er blevet bebygget i de senere år med kønne og hyggelige huse, der falder godt ind i naturen.

Foreningen er i dag økonomisk ret velfunderet med en formue på kr. 9.318 til imødegåelse af udgifter ved eventuelt kommende opgaver.

50 år er gået, og der har været mange bryderier for de skiftende bestyrelser, men stort set skulle foreningen nu være inde i en rolig tid, selv om der altid kan dukke nye problemer op.

Vesterlund er ikke alene et ferieområde, men er også i de senere år blevet et fritidsområde, idet mange tilbringer deres weekend herude på alle tider af året.

Naturen har selvfølgelig ændret karakter, her hvor ødegårdens marker gik over i lyng. Siden kom fyr, gran og løvtræer, og sådan vil der altid ske ændringer i Vesterlunds natur.

Vær med til at værne om det skønne område i tiden fremover lige så godt som det er blevet gjort i de forløbne 50 år, så er De samtidig med til at lette arbejdet for de kommende bestyrelser.

Vi vil her ønske for Vesterlund, at det stadig må bevare sin særprægede skønhed og være et dejligt ferie- og fritidsområde for sine medlemmer.

Johs. Pedersen Henning Henriksen
J. Finseth Carl Loft Karl Gunhøj



Aftenstemning ved Thorsø

VESTERLUNDs

pris

Mel: Herre Peder katted euner . .

Hvor Thorsø spejler stolte bøgebanker,
og kilden risler under grønne ranker,
her fordum bonden pløjed'
og vendte striden sand,
men nu et hjem for lyngen,
der her fandt blomsterland.
Vesterlund, rig på saga-minder,
Vesterlund, mindets åre rinder,
Vesterlund!

Du gav ej sæd, du gav ej markens grøde.
Dog hvenen her som fattig fugl fandt føde.
Og gyvel hist på højen
i lyngens hjem slog rod.
Her bort fra byens støj
nu sommergæst hendrog.
Bygged' sig her ved søen en rede.
Lykkens blomst, du var her til stede,
lykkens blomst.

Den røde al har brune lyng til isse,
på skrænten hist opblomstrer liden visse.
Og enebærren knejser
som stolte kongelys,
mens dueurter nejer
til hver, som kom fra by:
Kom til fred, kom til ro og svale,
mindets skjul i naturens tale,
mindets skjul!

Her flyver høg, her kvidrer sommersvale,
her blomstrer gøgeurt i dybe dale.
Og kaprifol sig slynger
og sødmer nattens duft,
når fugl ej mere synger;
kun kildens lyd i slugt.
Nøkkerosen sit hoved hviler
blødt på bølgen, som til den smiler,
sødt i blund!

Dit vide udsyn gav mig dine banker,
din løndoms skjul forkynder tætte ranker.
Din morgendug mig frisker
som dagens solglans prud.
Og aftenstilhed hvisker
om nætters stjernes kud.
Kom i vår, kom i sommertide,
sommersent – under snelag hvide.
Vesterlund!

K. G.



1917-1967